មតិសំណេះសំណាល

ថ្លែងដោយ សម្តេច ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

ក្នុងពិធីប្រគល់ “ជ័យលាភីអាហារូបករណ៍ជាតិ សម្តេច ហ៊ុន សែន - និស្សិតពូកែ”

ជូនសិស្សានុសិស្សថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទូទាំងប្រទេស

សាលសន្និសីទ ចតុមុខ ព្រឹកថ្ងៃទី ១៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧

សូមគោរព **គណៈអធិបតី ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី** !

សូមគោរព **បណ្ឌិត ហារុហ៊ីសា ហាន់ដា** ប្រធានមូលនិធិអន្តរជាតិដើម្បីសិល្បៈ និង វប្បធម៌ នៃ ទីក្រុងតូក្យូ - ប្រទេសជប៉ុន និង ជាអធិការបតី នៃ សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា !

សូមគោរព **ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ អន្តរជាតិ និង ក្មួយៗទាំងអស់** !

ជាបឋម ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាល ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះ លោកបណ្ឌិត **ហារុហ៊ីសា ហាន់ដា** (Haruhisa Handa) អ្នកដឹកនាំអង្គការ World Mate ប្រធាន និង ស្ថាបនិកមូលនិធិអន្តរជាតិដើម្បីសិល្បៈ និង វប្បធម៌នៃ ទីក្រុងតូក្យូ-ប្រទេសជប៉ុន និង ជាអធិការបតី នៃសាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា ដែលជានិច្ចកាល តែងផ្តល់ការគាំទ្រដល់វិស័យអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា ជាពិសេសគឺ ការឧបត្ថម្ភអាហារូបករណ៍ពេញថ្លៃ (១០០%) ចំនួន ៥០០ កន្លែង ជូនដល់សិស្សានុសិស្សថ្នាក់ទី១២ ទូទាំងប្រទេស ដែលបានប្រឡងជាប់សញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និង បានទទួលនិទ្ទេសល្អ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៦-២០០៧ នេះ ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត សូមសរសើរ សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា (UC) ដែលតែងយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការលើកស្ទួយគុណភាពអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា និង ការអភិវឌ្ឍធនធាននិស្សិត និង យុវជន ដើម្បីរួមចំណែកកសាង និង អភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិយើង អោយបានរួចផុតពីភាពក្រីក្រ និង បានរុងរឿងទៅអនាគត ។

ក្នុងឱកាសនេះដែរ ខ្ញុំសូមអរគុណដល់សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា និង បណ្ឌិត **ហារុហ៊ីសា ហាន់ដា** ដែលបានប្រសិទ្ធិនាមអាហារូបករណ៍នេះថា “**អាហារូបករណ៍ជាតិ សម្តេច ហ៊ុន សែន - និស្សិតពូកែ**” ។

Source: (visited on June 04, 2018)
www.uc.edu.kh | http://uc.edu.kh/NS07/speeches/Speech%20Samdech%20Hun%20Sen%20in%20NS07-Certificate%20awarded%20(18-Sep-07).pdf

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក ~ លោកស្រី !

ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានមនោសញ្ចេតនារំភើបរីករាយ ដោយបានចូលរួមជាប្រធានគណៈអធិបតីក្នុងពិធីប្រគល់ "**ជ័យលាភីអាហារូបករណ៍ជាតិ សម្តេច ហ៊ុន សែន ~ និស្សិតពូកែ**" ចំនួន **៥០០ កន្លែង** ដើម្បី ជូនដល់សិស្សានុសិស្ស ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទូទាំងប្រទេស ។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់ មាតាបិតា និង អាណាព្យាបាល ក៏ដូចជាសិស្សានុសិស្សថ្នាក់ទី១២ ទូទាំងប្រទេស ដែលទើបនឹងប្រឡងជាប់សញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ (Bac II) ឆ្នាំសិក្សា ២០០៦-២០០៧ ដែលបានអញ្ជើញមកទទួលប័ណ្ណអាហារូបករណ៍នេះ ។

តទៅនេះ ខ្ញុំសូមមានមតិ និង ជូនយោបល់ខ្លះៗចំពោះក្មួយៗ ដែលជាអ្នកទទួលបានអាហារូបករណ៍នេះ :

I- **ខ្ញុំ សូមលើកសំណួរថា :**

- អ្វីទៅជាអាហារូបករណ៍ ?
- តើអាហារូបករណ៍ មានសារៈសំខាន់យ៉ាងណា ?
- តើសិស្សបែបណា ដែលអាចទទួលអាហារូបករណ៍បាន ?
- តើអាហារូបករណ៍អាចជួយផ្តល់ ដល់និស្សិតខ្មែរ ពិសេស គឺនិស្សិតក្រីក្រនូវឱកាស និង លទ្ធភាពសិក្សា នៅថ្នាក់សាកលវិទ្យាល័យ ដូចម្តេច ?

☞ ពាក្យថាអាហារូបករណ៍ (តាមទស្សនៈរបស់ខ្ញុំ) គឺមានអត្ថន័យសំខាន់ណាស់ ចំពោះសិស្សានុសិស្ស ដែលគ្មានលទ្ធភាព និង ឥតធនធានក្នុងការរៀនសូត្រ ។ ក៏ប៉ុន្តែ បើគ្មានភាពឈ្លាសវៃ គ្មានភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម គ្មានការតស៊ូប្តេជ្ញាចិត្តខិតខំរៀនសូត្រទេ នោះគេពុំអាចទទួលបានអាហារូបករណ៍ ចប់ចុងចប់ដើម និង សម្រេចជោគជ័យ ក្នុងការសិក្សារបស់ខ្លួនបានទេ ។

ជាការពិតណាស់ អាហារូបករណ៍ តែងផ្តល់ផលល្អសំរាប់តែសិស្សពូកែ - សិស្សដែលហ៊ានលះបង់អ្វីៗទាំងអស់ ដើម្បីការសិក្សារបស់ខ្លួន និង សិស្សដែលអាចធ្វើវិភាគទាននូវចំណេះដឹងនោះ ជូនដល់សង្គមវិញ ទៅថ្ងៃក្រោយ ។

សាកលវិទ្យាល័យ ក៏ដូចជាអ្នកផ្តល់មូលនិធិ ដែលបង្កើតនូវអាហារូបករណ៍នេះ ក៏មានបំណងមិនខុសពីគំនិតខ្ញុំដែរ ។ គឺ យើងចង់អោយសិស្សានុសិស្សគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ជាពិសេសគឺ សិស្សក្រីក្រ ដែលមកពីជនបទ បានចូលរៀនសូត្រ ក្រេបយកចំណេះដឹងបន្តទៅថ្នាក់ឧត្តម ឱ្យបានទូលំទូលាយថែមទៀត សំរាប់

អភិវឌ្ឍខ្លួនឯងផង និង អភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិផង ។ ម្យ៉ាងទៀត គឺយើងចង់អោយនិស្សិត ក្លាយជាបញ្ញវន្តពិត១ ដើម្បីចូលរួមចំណែកកសាងប្រទេសជាតិ និង អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិយើង អោយបានរុងរឿងទៅអនាគត ។

II - **ចំណេះដឹង សេដ្ឋកិច្ច** (Knowledge Economy) :

សម័យនេះ គឺជាសម័យបច្ចេកវិជ្ជាដ៏ជឿនលឿន - ជាសម័យដែលសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើ "**ចំណេះដឹងជាសេដ្ឋកិច្ច**" ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ពុំមែនមានតែប្រទេសមួយ ឬ ក៏ពុំមែនមានតែប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់ទេ គឺ បណ្តាប្រទេសទាំងអស់នៅលើពិភពលោកទាំងមូលនេះ សុទ្ធតែត្រូវការចំណេះដឹងបច្ចេកវិជ្ជាទំនើប ជាសេដ្ឋកិច្ច និង ការបណ្តុះបណ្តាលចំណេះដឹងនេះ ដើម្បីប្រឈមនឹងផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាន នៃ "សាកលភាវូបនីយកម្ម" លើគ្រប់វិស័យនៃ ប្រទេសជាតិនោះ ។

ដូច្នេះ ក្មួយ១ត្រូវតែខិតខំ ស្រវាស្រទាញរៀនសូត្រ ក្រេបយកចំណេះដឹងនេះអោយបាន ដើម្បីយកធ្វើជាចំណេះដឹងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន និង ដុសខាត់វាអោយទៅជាចំណេះដឹងពិត ឬ ចំណេះធ្វើ **(Know How)** អោយស្របតាមតម្រូវការទីផ្សារពលកម្មក្នុងស្រុក ក្នុងតំបន់ និង លើពិភពលោក ។

III - **ការសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យ ខុសពីការសិក្សានៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា :**

☞ ក្មួយ១ត្រូវកត់សំគាល់នូវភាពខុសគ្នានៃការសិក្សានេះ អោយបានច្បាស់លាស់ ដូចខាងក្រោម:

១. ភាពខុសគ្នា នៃ ល្បឿនរៀនសូត្រ :

នៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ឬ សាកលវិទ្យាល័យ ការសិក្សាមានល្បឿនលឿនណាស់ - វាទាមទារអោយមានការអានសៀវភៅច្រើន - វាទាមទារអោយចេះប្រើពេលវេលារៀនសូត្រ អោយមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ;

២. សិស្សត្រូវតែឆ្ងល់ - ត្រូវតែសួរគ្រូ - ត្រូវតែហ៊ានបញ្ចេញមតិពិភាក្សា ទៅតាមការយល់ដឹងរបស់ខ្លួន ។ កាលណាសិស្សមិនសួរគ្រូ - សិស្សគ្មានចម្ងល់ ឬ គ្មានមតិទេ គ្រូនៅថ្នាក់សាកល វិទ្យាល័យយល់ថា "**សិស្សចេះអស់ហើយ**" តែផ្ទុយទៅវិញ សិស្សគ្មានចេះអ្វីទាំងអស់ ។

ដូច្នេះ និស្សិតថ្នាក់សាកលវិទ្យាល័យ ត្រូវតែហ៊ានសួរ ហ៊ានដេញដោល ហ៊ានបញ្ចេញមតិ ហ៊ានវិភាគបញ្ហាជាមួយគ្រូ ដោយក្លាហានបំផុត ។ និស្សិតត្រូវធ្វើអោយដូចពាក្យចាស់ថា " **បើចង់ចេះ អោយសម្លាប់អាចារ្យ បើចង់បានផ្លែផ្កា អោយយកភ្លើងដុតគល់** " ។

Source: (visited on June 04, 2018)
www.uc.edu.kh | http://uc.edu.kh/NS07/speeches/Speech%20Samdech%20Hun%20Sen%20in%20NS07-Certificate%20awarded%20(18-Sep-07).pdf

៣. ការទទួលខុសត្រូវលើការសិក្សា ពុំមែនស្ថិតនៅលើ គណៈសាស្ត្រាចារ្យ មាតាបិតា ឬ អាណាព្យាបាលទេ :

គឺស្ថិតនៅលើក្មួយៗ - គឺខ្លួនយើងនេះហើយ ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចំពោះការសិក្សា និង អនាគតរបស់យើងដោយខ្លួនយើង ។ រីឯមាតាបិតា គ្រូអាចារ្យ ឬ អាណាព្យាបាលគ្រាន់តែជាអ្នកផ្តល់កំដៅតែប៉ុណ្ណោះ ។ ដូចមេមាន់ដែលក្រាបពង គឺមេមាន់គ្រាន់តែជាអ្នកផ្តល់កំដៅ ដើម្បីជួយអោយពងមាន់នោះ ញាស់បានជាកូនមាន់តែប៉ុណ្ណោះ តែត្រង់ថាញាស់ជាកូនមាន់ល្អ ឬ ទៅជាពងមាន់ចាំសំបុកនោះ គឺអាស្រ័យទៅលើធាតុពិត របស់ពងមាន់ខ្លួនឯង ។ យ៉ាងណាមិញ ក្មួយៗក៏ដូច្នេះដែរ ដើម្បីអោយក្លាយខ្លួនជាបញ្ញវន្តពិតប្រាកដ ក្មួយៗត្រូវខិតខំសិក្សាដោយខ្លួនឯង ត្រូវខិតខំអានសៀវភៅអោយបានច្រើន - ត្រូវខិតខំធ្វើកិច្ចការ ដែលគ្រូដាក់អោយធ្វើនៅផ្ទះ **(Homework ឬ Assignment)** ត្រូវខិតខំស្តាប់-កត់ត្រា-ពិចារណាយកចំណេះដឹងរបស់គ្រូមកធ្វើជារបស់ខ្លួន (ភាវនាបញ្ញា) នោះ ទើបអាចក្លាយទៅជាអ្នកចេះដឹង និង យកចំណេះដឹងនោះ មកធ្វើជារបស់ខ្លួនដើម្បីបំរើខ្លួន និង សង្គមជាតិខ្លួនបាន ។

៤. រៀនក្នុងថ្នាក់មួយម៉ោង ត្រូវរៀននៅក្រៅថ្នាក់បីម៉ោង :

ជាទូទៅ ការសិក្សានៅថ្នាក់សាកលវិទ្យាល័យ ការសិក្សាក្នុងថ្នាក់ជាមួយគណៈសាស្ត្រាចារ្យមួយម៉ោង និស្សិតត្រូវស្វែងយល់សិក្សាដោយខ្លួនឯង ទៅលើមុខវិជ្ជាដដែលនោះ ពី ២ ទៅ ៣ ម៉ោងបន្ថែមទៀត ។ ធ្វើដូច្នេះ គឺដើម្បីអោយនិស្សិតកាន់តែមានការយល់ដឹងទូលំទូលាយ និង ជ្រាលជ្រៅថែមទៀត តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមដោយខ្លួនឯង ។ ដូច្នេះហើយ និស្សិតត្រូវមានវត្តមានជាដាច់ខាតនៅក្នុងថ្នាក់ ដើម្បីក្រេបយកចំណេះដឹង និង ការណែនាំរបស់គ្រូ សំរាប់សិក្សារៀនសូត្របន្ថែមដោយខ្លួនឯង ។ បើពុំធ្វើដូច្នោះទេ នោះការសិក្សារបស់គេ នឹងគ្មានគុណភាព ។

៥. នៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា គ្រូបញ្ចុកចំណេះវិជ្ជា តែថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា និស្សិតរៀនដោយខ្លួនឯង :

ជាការពិតណាស់ សាកលវិទ្យាល័យ តែងបណ្តុះបណ្តាលអោយនិស្សិតឈរលើគោលគំនិតរបស់ខ្លួន ដោយត្រូវរៀនបញ្ចេញមតិ - រៀនការពារមតិរបស់ខ្លួន និង រៀនសិក្សាស្រាវជ្រាវ ក្នុងការវិភាគ បញ្ហា និង រៀនតស៊ូមតិជាមួយអ្នកដទៃ **(Debate Study)** ។ រីឯ សិស្សដែលសិក្សានៅថ្នាក់មធ្យម សិក្សា គឺមានអ្នកគ្រូលោកគ្រូ នៅចាំជួយបញ្ចុកចំណេះវិជ្ជាទាំងស្រុង ពោលគឺអ្វីៗត្រូវបានបង្រៀនទាំង អស់ផ្ទុយស្រឡះពីថ្នាក់ឧត្តម ដែលនិស្សិតត្រូវសិក្សាស្រាវជ្រាវដោយខ្លួនឯង បន្ទាប់ពីគ្រូបានបង្រៀនមុខវិជ្ជាណាមួយរួចហើយ ។ ដោយកម្មវិធីសិក្សាក្នុងថ្នាក់តិច និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យត្រូវមានភាពឈ្លាសវៃ ខិតខំប្រមែប្រមូលពត៌មានជាចំណេះដឹងអោយបានច្រើនបំផុត តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងបណ្ណាល័យ និង ការអានសៀវភៅអោយបានច្រើន ក៏ប៉ុន្តែការសិក្សានេះ ត្រូវប្រើប្រាស់ពេលវេលាអោយបានតិចបំផុត ។

៦. អំពីការប្រឡង និង ការទទួលពិន្ទុ :

ការប្រឡងនៅថ្នាក់សាកលវិទ្យាល័យ តិចជាងការប្រឡងនៅថ្នាក់វិទ្យាល័យ គឺមានតែការប្រឡង នៅពាក់កណ្តាលឆមាស (Mid-term Exam) និង ការប្រឡងឆមាសតែប៉ុណ្ណោះ ។ នៅក្នុងការប្រឡងទាំងពីរនេះ បើនិស្សិតប្រឡងធ្លាក់ការប្រឡងណាមួយហើយ និស្សិតនោះធ្លាក់ហើយ ។ ដូច្នេះ សូមក្មួយៗ ប្រយ័ត្នប្រយែងបំផុត ចំពោះការប្រឡងនេះ ។

ម្យ៉ាងទៀត ចំពោះការទទួលពិន្ទុវិញ ក៏ជាការសំខាន់ណាស់ដែរ ។ បើក្មួយៗបានពិន្ទុះទាបនោះ គឺក្មួយធ្លាក់ហើយ ។ ដូច្នេះ ការបន្តអាហារូបករណ៍នឹងមានការលំបាក ព្រោះអាហារូបករណ៍ទាំងឡាយតែងមានល័ក្ខខណ្ឌខ្ពស់ ។ ដូច្នេះ ចូរក្មួយៗខិតខំរៀនសូត្រយកពិន្ទុអោយបានខ្ពស់បំផុត ។ សូមកុំរង់ចាំថ្ងៃស្អែកចាំរៀន ចាំអានសៀវភៅ ឬ ថ្ងៃស្អែកចាំធ្វើកិច្ចការដែលគ្រូដាក់អោយធ្វើនៅផ្ទះ (Homework) ។ ដូច្នេះ បើធ្វើអ្វីមួយ ក្មួយៗត្រូវធ្វើឱ្យហើយ កុំទុកឡើយបង្កើតកើ្ត (Tomorrow Never Comes) ។

៧. អំពីយុទ្ធសាស្ត្រដែលត្រូវដោះស្រាយ ក្នុងពេលរៀនក្នុងថ្នាក់ :

ប្រសិនបើក្មួយៗរៀនខ្សោយ - រៀនមិនទាន់គេ ឬ រៀនធ្លាក់ ក្មួយៗត្រូវតែស្វែងរកយុទ្ធសាស្ត្រដោះស្រាយបញ្ហានោះ អោយទាន់ពេលវេលា ។ យុទ្ធសាស្ត្រនោះគឺ :

- ត្រូវទៅជួបគ្រូ
- ត្រូវទៅជួបទីប្រឹក្សាសាលា, ឬ
- ត្រូវទៅជួបលោកនាយកសាលា ដើម្បីស្នើសុំការណែនាំរបស់គាត់ អោយយើងរៀនពូកែ ឡើងវិញ ។

៨. ម្នាក់ៗសុទ្ធតែមានទេពកោសល្យ រៀងៗខ្លួន :

ជាការពិតណាស់ និស្សិតយើងម្នាក់ៗ សុទ្ធតែមានទេពកោសល្យពីកំណើតរៀងៗខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែអ្នកខ្លះ ពូកែនេះ អ្នកខ្លះពូកែនោះ ជួនពូកែដូចគ្នា ជួនពូកែមិនដូចគ្នា ។ ជួនកាល ម្តាយពូកែខាងប្រវត្តិសាស្ត្រ ឪពុក ពូកែខាងសេដ្ឋកិច្ច តែដល់បានកូនមក ពូកែខាងវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ ទៅវិញ ។ល។

ដូច្នេះ យើងត្រូវតែមើលទេពកោសល្យរបស់យើងអោយច្បាស់ មុននឹងសិក្សាជំនាញណាមួយ ។ បើយើងពូកែអ្វី យើងចូលចិត្តអ្វី យើងគួរតែសិក្សាយកមុខវិជ្ជានោះ ទើបអាចក្លាយខ្លួនជាមនុស្សជំនាញឆាប់រហ័ស និង ពិតប្រាកដ ។

៩. អំពីការគ្រប់គ្រងពេលវេលា :

ក្មួយៗជានិស្សិតនៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ពុំគួរបណ្តែតបណ្តោយអោយពេលវេលា កន្លងផុតទៅដោយងាយៗ ដោយពុំបានធ្វើកិច្ចការដែលគ្រូដាក់អោយធ្វើនៅផ្ទះ ឬ ដោយពុំបានរៀនក្នុងថ្នាក់ ឬ ពុំបានរៀនក្រៅថ្នាក់ ឬ ក្នុងបណ្ណាល័យទេ ។ និស្សិតពូកែ គួរតែមានផែនការច្បាស់លាស់ ក្នុងការប្រើប្រាស់ពេលវេលារៀនសូត្រប្រចាំថ្ងៃ - ប្រចាំសប្តាហ៍ - និង ប្រចាំខែ ឬ ប្រចាំឆ្នាំ។ ក្មួយៗត្រូវដឹងថា តើពេលណាក្មួយៗ ត្រូវទៅរៀនក្នុងថ្នាក់? ពេលណាទៅអានសៀវភៅ ? ពេលណានៅធ្វើការងារដែលគ្រូដាក់អោយធ្វើ ? ពេលណាទៅបន្ទប់ពិសោធន៍កុំព្យូទ័រ ? ពេលណាទៅជួបគ្រូដើម្បីសុំយោបល់ ? ឬពេលណា ទៅហាត់កីឡា ? និង ម៉ោងណា ទៅរៀនត្រៀម ? ។ល។

ដូច្នេះ ក្មួយៗត្រូវចេះបែងចែក និង គ្រប់គ្រងពេលវេលាសិក្សាអោយបានល្អបំផុត ។

ចូរកុំភ្លេចពាក្យចាស់ លោកថា « ពេលវេលាស៊ីមនុស្ស.........បើចង់កុំអោយពេលវេលាស៊ីមនុស្ស មនុស្ស ត្រូវស៊ីពេលវេលាវិញ » ។ ចាស់ៗ តែងប្រដៅ អោយយើងចេះមើលពេលវេលា :

☞ មើលពេលវេលា ដែលកន្លងផុតទៅ   គ្មានពេលណានៅៗ នឹងថ្កល់ឈរឈប់
ពេលមួយនាទី ស្មើពេជ្រមួយគ្រាប់   មកប្រញាប់សូត្ររៀន ទាន់ខ្លួននៅក្មេង ។

១០. ត្រូវមានកម្លាំងចិត្ត និង ការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងការរៀនសូត្រ :

បញ្ហាដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងការសិក្សានោះ គឺការតាំងចិត្ត និង ការជម្រុញទឹកចិត្តអោយខិតខំសិក្សា។ បើគ្មានកម្លាំងចិត្តទេ ការប្តេជ្ញាចិត្តក៏គ្មានដែរ ។ កម្លាំងចិត្ត គឺបានមកពីក្នុងចិត្តរបស់យើង ។ ដូច្នេះហើយ ក្មួយៗត្រូវមានកម្លាំងចិត្ត និង ការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងការសិក្សា នោះទើបការសិក្សារបស់ យើងបានសំរេចជោគជ័យ ។

១១. ត្រូវមានសេចក្តីស្មោះត្រង់ក្នុងការសិក្សារបស់ខ្លួន :

រាល់ការសិក្សារបស់និស្សិត ដាច់ខាតមិនត្រូវលួចចម្លងគ្នាទេ ។ ការលួចចម្លងពីអ្នកដទៃ គឺជាការបង្អាប់បន្ទុះខ្លួនឯង ។ ការរៀនសូត្រដោយចម្លងគេ វាធ្វើអោយយើងបានពិន្ទុមែន តែធ្វើអោយល្ងង់រហូត។ សិស្សដែលលួចចម្លងគេ គឺជាសិស្សដែលបន្ទាបបន្ថោកខ្លួនឯង ។ ដូច្នេះ ក្មួយៗត្រូវមានសេចក្តីស្មោះត្រង់ក្នុងការសិក្សារបស់ខ្លួន និង ត្រូវចាំថាការរៀនសូត្របានចេះដឹងដោយខ្លួនឯង ឬ មានទ្រព្យដោយការខិតខំស្វែងរកដោយខ្លួនឯងនោះ គឺជាភាពថ្លៃថ្នូរណាស់ ។

១២. ត្រូវលើកស្ទួយសេចក្តីគោរព :

ដើម្បីឱ្យក្មួយៗ ក្លាយខ្លួនជាពលរដ្ឋល្អ ទៅអនាគត ក្មួយៗត្រូវ :

- គោរពគ្រូ - គោរពវិន័យសាលា - គោរពមិត្តភ័ក្តិ និង គោរពគ្នាទៅវិញទៅមក
- រៀនសូត្រជាមួយគ្នា ត្រូវរៀនគោរពគ្នា រៀនជួយគ្នា រៀនស្តាប់គ្នា និង រៀនអត់ឱនអោយគ្នា

១៣. និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យ គឺជាដង្កូវចោះសៀវភៅ :

ដង្កូវដែលចោះសៀវភៅ មានភាពមមាញឹក និង តស៊ូស្វិតស្វាញយ៉ាងណា និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យ ក៏ត្រូវមានលក្ខណៈសម្បត្តិ និង ការតស៊ូក្នុងការអានសៀវភៅយ៉ាងនោះដែរ ។ សៀវភៅ គឺជា ឃ្លាំងនៃចំណេះដឹង ។ បើនិស្សិតមិនបើកសៀវភៅទេ ចំណេះដឹងក៏មិនចេញពីសៀវភៅដែរ ។ គឺមានតែការបើកសៀវភៅ និង ការដើរតួជាដង្កូវចោះសៀវភៅទេ ដែលអាចជួយអោយក្មួយៗអាចស្វែងរកបានចំណេះដឹងទូលំទូលាយ និង សំបូរបែបបាន ។

សូមក្មួយៗ ចងចាំនូវមតិនេះ !

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក - លោកស្រី និង
ក្មួយៗដែលបានទទួលអាហារូបករណ៍ ក្នុងថ្ងៃនេះ !

ខ្ញុំសូមផ្តាំផ្ញើតែប៉ុណ្ណេះចំពោះក្មួយៗ ដែលទើបនឹងបានទទួល « **អាហារូបករណ៍ជាតិ សម្តេច ហ៊ុន សែន ~ និស្សិតពូកែ** » នៅសាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា ។

សង្ឃឹមថា ក្មួយៗនឹងយកមតិណែនាំរបស់ខ្ញុំ ទៅពិនិត្យពិចារណា និង ប្រែក្លាយសំណូមពរទាំង នេះ អោយទៅជាកម្លាំងជម្រុញចិត្ត (Motivation) ដ៏ខ្លាំងក្លាមួយ សំរាប់លើកស្ទួយកម្លាំងចិត្តសិក្សាអោយសម្រេចជោគជ័យ តាមគោលដៅ និង វត្ថុបំណងដែល សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា និង ម្ចាស់អំណោយរំពឹងទុក ។

នៅទីបញ្ចប់នេះ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះគណៈអធិបតី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និង អន្តរជាតិ ពីសេសគឺ បណ្ឌិត **ហារូហ៊ីសា ហាន់ដា** និង **គណៈប្រតិភូ** ដែលបានអញ្ជើញចូលរួមជាកិត្តិយស ក្នុងពិធីប្រគល់ « **ជ័យលាភីអាហារូបករណ៍ជាតិ សម្តេច ហ៊ុន សែន ~ និស្សិតពូកែ** » ក្នុងពេលព្រឹកនេះ ។

Source: (visited on June 04, 2018)
www.uc.edu.kh | http://uc.edu.kh/NS07/speeches/Speech%20Samdech%20Hun%20Sen%20in%20NS07-Certificate%20awarded%20(18-Sep-07).pdf

សូមគោរពជូនពរ **គណៈអធិបតី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និង អន្តរជាតិ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក - លោកស្រី និង ក្មួយៗជានិស្សិតទាំងអស់** អោយបានប្រកបដោយជោគជ័យ សេរីមង្គល និង វិបុលសុខ គ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូមអរគុណ !